Rikkomaton
- kielletään eheytyshoidot

Kirkkohallituksen asiantuntijalausunto
kuulemistilaisuuteen 27.2.2024

Jarmo Kokkonen, TT, VTM, yksikön johtaja

KIRKKOHALLITUS

Oikeus omaan seksuaali- ja sukupuoli-identiteettiin

Tutkitun tiedon perusteella seksuaali- tai sukupuoli-identiteettiä ei voida muuttaa eheytyshoitojen kaltaisilla toimenpiteillä.

On olemassa tutkimusnäyttöä siitä, että eheytyshoidot aiheuttavat pitkäaikaista haittaa sekä kuormitusta yksilön mielenterveydelle.

Riskinä on, että identiteettiään pohtivat jäävät ilman asianmukaista tietoa ja tukea, eivätkä siksi voi toteuttaa perusoikeuksiaan.

Tutkittua tietoa tarvitaan yhä lisää, jotta pystymme kirkossa tukemaan jokaisen tasapainoista kasvua ja kehitystä.

Kirkon seksuaalikasvatuksen ja -opetuksen rooli

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kasvatustoiminta ja sielunhoito tukevat yksilön tasapainoista kasvua ja kehitystä. **Jokaisella on oikeus tulla hyväksytyksi ja tunnustetuksi omana itsenään.**

Kypsä ja terve seksuaalisuus sisältää rakastavan ja hyväksyvän suhtautumisen ihmisyyteen, identiteettiin, sukupuolisuuteen, ruumiiseen ja seksuaalisuuteen. Se merkitsee aina omien ja toisen ihmisen ihmisyyden ja rajojen kunnioittamista sekä sanojen että tekojen tasolla. **Tämä sisältää ihmisen kohtaamisen kunnioittavasti riippumatta esimerkiksi hänen seksuaalisesta suuntautumisestaan tai perhetaustastaan.**

Kirkossa sitoudumme kokonaisvaltaiseen turvallisuuteen, jolloin kirkon ja seurakuntien tulee olla ihmisille turvallisia kaikilla tasoilla: fyysisellä, henkisellä, hengellisellä, sosiaalisella, emotionaalisella ja seksuaalisella tasolla. Oikeus kokonaisvaltaiseen turvallisuuteen koskee sekä seurakunnan työntekijöitä, että seurakuntalaisia ja muita toimintaan osallistuvia ihmisiä.

Kirkon ja kaikkien sen yhteisöjen tehtävänä on tukea ja mahdollistaa yksilöllinen ja turvallinen kasvu yhteisön jäsenenä.

Tutkimus lisää ymmärrystä

Kirkossa ja yhteiskunnassa esiintyy vielä paljon vanhentunutta tietoa ja väärinymmärryksiä seksuaalisesta suuntautumisesta ja sukupuolen moninaisuudesta. Raamatun syntyaikana ei tunnettu homoseksuaalisen taipumuksen syntyyn vaikuttaneita tekijöitä samalla tavalla kuin nykyään.

Vanhentuneen tiedon ja väärinymmärrysten aiheuttamaa kärsimystä voidaan lievittää ja korjata jakamalla luotettavaa tietoa. Kokonaisvaltainen näkökulma muistuttaa siitä, että vähemmistöihin kuuluvat eivät ole toiminnan objekteja, joille suunnataan tiettyjä palveluita.

Sateenkaarinuorten hyvinvoinnille aiheutuu erittäin vakavia riskejä, jos vanhemmat, terapeutit, sielunhoitajat tai uskonnollisen yhteisön jäsenet yrittävät muuttaa nuoren sukupuoli-identiteettiä tai seksuaalista suuntautumista. Seurauksena voi olla masennusta ja itsetuhoisuutta. Muuttamiseen tähtäävä eheytystoiminta on yksi hengellisen väkivallan muoto, joka on tuomittavaa.

Kirkko haluaa tulevaisuudessa määritellä tarkemmin hengellisen väkivallan muodot, jotta vahingolliseen toimintaan pystytään puuttumaan välittömästi ja estämään väärinkäytökset kirkon piirissä.

Kirkon kanta ja vastuu

- Kirkon piirissä on tarpeettomasti aiheutettu inhimillistä kärsimystä. Hengellisen väkivallan riski on sitä suurempi, mitä ehdottomammin uskon perinteessä määritellään oikean- tai vääränlainen elämä sekä sen mukaiset palkinnot ja rangaistukset.
- **Kirkko haluaa edistää toimia, joilla kaikenlainen syrjintä tehdään näkyväksi ja siihen puututaan.**
- Kirkko toimii aktiivisesti moniperusteista syrjintää vastaan ja sen tehtävä on evankeliumin perusteella arvostaa, kunnioittaa ja rakastaa jokaista lähimmäistä sellaisena kuin hän on.
- Sukupuoli- ja seksuaali-identiteettien moninaisuudessa ei ole kysymys synnistä, virheistä eikä sairaudesta, vaan Jumalan luomistyön moninaisuudesta.
- Kirkko ei hyväksy toiminnassaan eikä uskonnonharjoittamisessaan minkäänlaisia käytäntöjä, joilla pyritään toisen ihmisen seksuaali- tai sukupuoli-identiteetin muuttamiseen.
- Haitallisen toiminnan kieltäminen ei riitä vaan kirkko haluaa toimia inhimillisen kärsimyksen lievittämiseksi ja ennalta ehkäisemiseksi.

Ketään ei saa rikkoa

Tunnustetuksi tuleminen tai tunnustamista vaille jääminen muokkaavat merkittävällä tavalla ihmisen identiteettiä. Ihmistä vastaan rikotaan, jos häntä ei tunnusteta ominaisuuksiensa, identiteettinsä ja persoonansa perusteella.

Kirkko sitoutuu kohtaamaan jokaisen lähimmäisen kunnioittavasti, arvostavasti ja rakastavasti:

- *Kunnioittava asenne* tarkoittaa jaetun ja yhteisen ihmisyyden universaalia tunnustamista lakiin ja kansainvälisiin sopimuksiin kirjattujen oikeuksien pohjalta.
- *Arvostava asenne* tarkoittaa lähimmäisen osaamisen ja ominaisuuksien arvostavaa tunnustamista.
- *Rakastava asenne* tarkoittaa lähimmäisen persoonan edellytyksetöntä tunnustamista. Kohteena ennen muuta läheiset ihmiset.

Kristityt ovat kutsuttuja kohtaamaan jokaisen lähimmäisenrakastamisen asenteella.

Lähteet

- Rakkauden lahja. Piispojen puheenvuoro perheestä, avioliitosta ja seksuaalisuudesta (2008)
- Suuri ihme – Rippikoulusuunnitelma 2017 (2017).
- Turvallinen seurakunta -linjaus (2019) ja sitä päivittävät verkkosivut (https://evl.fi/plus/seurakuntaelama/turvallinen-seurakunta)
- Sateenkaarinuorten hyvinvointi seurakunnassa (2021)
- Kirkkohallituksen virastokollegio 24.11.2022: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sukupuolen vahvistamisesta ja siihen liittyvistä laeista (HE 189/2022)
- Kirkko ja hengellisen väkivallan ratkaisut (2020)
- Ovet auki kaikille – toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma seurakunnille. Täysistunnon hyväksymä käsikirjoitus 11/2023

#ovetaukikaikille

Kiitoksia!

KIRKKOHALLITUS